దయయెక్కడో దేవుడూ అక్కడే

[గత సంచిక తరువాయి]

'కూర్చోవమ్మా, కూర్చో! బిడ్డ నీపక్కమీద పడుకోబెట్టి నీ వాబల్లవద్ద కూర్చుని కొంచెం రొట్టి తిను. బిడ్డను నేను చూస్తూవుంటానులే—బిడ్డలను పెంచటం నాకూ తెలుసును——నాకూవుండేవారు బిడ్డలు.' అన్నాడు మార్టిన్.

స్త్రీ కృతజ్ఞతతో మార్టిన్‌వంక చూచింది. భగవంతుని తలచుకుంటూ బల్లవద్దకూర్చుని రొట్టెతినడం ప్రారంభించింది. శిశువును పక్కమీద పడుకోబెట్టి జోకొడుతూ పక్కనే కూర్చున్నాడు మార్టిన్. ఎన్నో విధాల బిడ్డ నోదార్చడానికి ప్రయత్నించాడు. పెదవులతోనూ, నాలుకతోనూ రకరకాల కిచకిచ ధ్వనులు చేశాడు. తనకు పండ్లూడిపోవటంచేత ధ్వని సరిగా నోటబట్టక బిడ్డదృష్టి నాకర్షించలేకపోయినాడు. బిడ్డ నెట్లాగైనా నవ్వించాలని చూచాడు. పొట్టమీదనూ, బుగ్గలమీదనూ నెమ్మదిగా చక్కిలిగింత పెట్టటం ప్రారంభించాడు. వేలు నోటిదగ్గరపెట్టి తిరిగి వెంటనే వెనక్కు లాక్కునేవాడు. జిగురూ మయినమూ అంటుకున్న తన వేళ్ళను బిడ్డనోటికిమాత్రం తగలనిచ్చేవాడుకాడు. మార్టిన్ వేలువంక చూస్తూ చివరకు బిడ్డనవ్వింది. మార్టిన్‌కు మేరలేని ఆనందంకలిగింది.

స్త్రీ బల్లవద్ద కూర్చుని రొట్టెముక్కలు విరుచుకొని తింటూ తన జీవితవృత్తాంత మీవిధంగా మార్టిన్‌తో చెప్పుతున్నది :

'అయ్యా, నాభర్త సిపాయిపని చేసేవాడు. అతన్నెక్కడికో దూరప్రాంతానికి పంపించారు—ఎనిమిది నెలలయిందిప్పటికి. తిరిగి ఆయన సమాచారమే తెలియలేదు నాకు. ఈబిడ్డ పుట్టేవరకూ నేనొకరి యింట వంటపనిచేస్తూ కాలం గడిపేదాన్ని. బిడ్డను కనగానే నన్నిక పనిలోనుండనియ్యమని చెప్పి పంపివేశారు. మూడు నెలలనుంచి యిట్లా తిరుగుతున్నాను పనికోసం. తిరిగి తిరిగి కాళ్లు పడిపోతున్నాయి, బాబూ! ఇంట్లోవున్న వస్తువులన్నీ అమ్ముకొని తినివేశాను. ఎవరింటికైనా చేరి వాళ్ళ చంటిబిడ్డకు పాలిస్తే తిండిపెడతారేమోనని చూచాను. కాని యెవ్వరికీ అక్కరలేకపోయినాను. శరీరం సన్నగిలి బలహీనంగా వుండటం చూచి నేనా పనికి తగనని పంపివేశారు. ఒకవర్తకుని భార్యవద్దకిప్పుడే పోయివస్తున్నాను. మావూరు ఆడమనిషి ఒకతె యిదివరకే ఆమెవద్ద పనిచేస్తున్నది. నాకుకూడ యేదో పనిచెప్పి తనవద్ద నుంచుకుంటా నన్నది ఆయింటి యజమానురాలు. నేటికైనా, దేవుడా! నాకష్టం గట్టెక్కిందని సంతోషించాను. కాని మరొకవారం పోయేవరకూ రావద్దన్నదామె. ఆమె యిల్లుకూడ చాల దూరం. నా శరీరంలో ప్రాణం లేదు. బిడ్డకు పాలులేక కృశించిపోయింది, మాయింటి అమ్మ యెంత పుణ్యాత్మురాలోగాని, ఉచితంగా నన్నింతవరకు తన పంచలో తల దాచుకోనిస్తున్నది. అదీలేకపోతే యీసరికి నాపని యేంగావలసిందో!'

మార్టిన్ యీకథవిని నిట్టూర్పు విడిచాడు 'అమ్మా, చలికాలాని కుపయోగించే ఉన్నిదుస్తు ఒక్కటికూడ లేదు కాబోలు, పాపం, నీకు!' అన్నాడు.

'నా కెట్లావస్తుందయ్యా, నాయనా! నావద్దకూడా ఉండే దొక యున్నిగుప్పటి. చివరకదికూడ నిన్ననే అరణాలకు తాకట్టుపెట్టినాను,' అన్నది స్త్రీ.

ఈమాట చెప్పుతూనే వచ్చి పక్కమీదనున్న బిడ్డను యెత్తుకున్నది. మార్టిన్ కూడ లేచాడు. పోయి గోడకు తగిలించిన బట్టలలో నుంచి పాతకోటు ఒకటి బయటకు తీశాడు.

'అమ్మా, యిదిగో చూడు! ఇది పాతదేకాని బిడ్డకు కప్పడానికీ పక్కకీకూడ పనికివస్తుంది' అంటూ కోటు ఆమెచేతి కియ్యబోయినాడు మార్టిన్.

మార్టిన్ చేతనున్న కోటువంకచూచింది స్త్రీ. తిరిగి మార్టిన్ ముఖంవంక చూచింది. మాటలతో చెప్పలేని కృతజ్ఞత, దుఃఖము, రెండూ పొర్లిపొర్లి వచ్చాయి-ఆపుకోలేనంతగా వచ్చాయి. చేయిచాచి మార్టిన్

చేతిలో కోటు అందుకుంటూనే బోరున యేడ్చింది. మార్టిన్ మరలపోయి పరుపుకిందనుంచి ఒక చిన్న పెట్టెను తీసుకొనివచ్చాడు. పెట్టెలో చేయిపెట్టి వెదకుతూండగా స్త్రీ అతనితో యిట్లన్నది:

‘అయ్యా, భగవంతుడు నిన్నెంతైనా మెచ్చుకుంటాడు. నిజంగా ఆ క్రీస్తు మహాత్ముడే నన్నిక్కడికి తీసుకొని వచ్చాడు. లేకుంటే యీబిడ్డగతి యేమయ్యేదో! నేనింటివద్ద బయలుదేరినప్పుడింతగా లేదు మంచు. క్రమంగా యెక్కువై యిట్లా ప్రారంభిస్తున్నది. అయ్యా, నీవా సమయానికి కిటికీబయటకు చూడటం, యీ దీనురాలి మీద యింతగా జాలిపడి ఆదరించడం—యిదంతా ఆ క్రీస్తు కటాక్షం కాదా?’

మార్టిన్ చిరునవ్వు నవ్వుతూ యిట్లన్నాడు: ‘ఔనమ్మా, ఆయన కటాక్షం కాకపోతే మరేమిటి? అయితే నేను కిటికీవద్ద కూర్చుని బయటికి చూడటం తలవని తలంపుగా జరిగినపనిమాత్రం గాదు సుమా!’

తాను గన్న కల, ఆనాడే క్రీస్తువచ్చి తనకు దర్శనమిస్తాడన్నట్లుగా వినవచ్చినధ్వని—యీ సమాచారం స్త్రీకి వినిపించాడు.

‘ఎవరికి తెలుస్తుంది నాయనా! ఎటువంటి అద్భుతాలైనా జరగవచ్చు! భగవంతుని సంకల్పం!’ అని చెపుతూ స్త్రీ లేచి, మార్టిన్ యిచ్చిన కోటు భుజంమీద వేసుకొని అందులో కొంతభాగం బిడ్డను కప్పి తలవంచి మార్టినుకు నమస్కరించింది.

‘ఇదిగో, యిదికూడ తీసుకో అమ్మా! ఇదీ భగవత్ప్రసాదమే.’ అని యంటూ ఉన్నిశాలువమీది తాకట్టు విడిపించుకోమని చెప్పి అరణాలు స్త్రీ చేతిలో పెట్టినాడు మార్టిన్. స్త్రీ మాట్లాడలేక పోయింది. తన కృతజ్ఞతను తెలపడమెట్లాగో తెలియటలేదామెకు. భక్తితో మార్టినుకు నమస్కరిస్తూ మౌనంగా నిలబడ్డది ఒకక్షణం ఆగి సెలవుతీసుకొని బయటికి వెళ్ళింది

మార్టిన్ స్త్రీని సాగనంపి కొంచెం కొళంబు మాత్రం మిగిలివున్నది తిని, వస్తువులన్నీ యెక్కడివక్కడ జాగ్రత పెట్టి కుట్టుపనివద్ద కూర్చున్నాడు. పనిచేస్తూనే ఒక కంటితో వీధివైపు చూడటంమాత్రం మరచిపోలేదు. రోడ్డుమీద మనిషిజాడ తెలిసినపుడల్లా తలయెత్తి చూస్తూ ప్రతిమనిషినీ గుర్తుపడుతూనే వున్నాడు. కాని మార్టిను దృష్టి నాకర్షించగల విశేషమేమీ వాళ్ళలో కనబడలేదు.

కొంతసేపటికి పండ్లమ్మే మనిషియొకతె కనిపించింది. ఆమెకూడ వచ్చి కిటికీకెదురుగా ఆగింది. తలమీది తట్టలో పండ్లుమాత్రం విశేషంగా వున్నట్లు కనబడలేదు—పండ్లు చాలవరకు అమ్ముడైయుంటాయి. ఆమె వీపుమీద చెక్కడు పేళ్ళబస్తా ఒకటున్నది. ఎంత దూరంనుంచి వస్తున్నదో కాని పేళ్ళబస్తా మోయలేక భుజం నొప్పిపుట్టింది. భుజంమార్చుకుందామనుకొని చితుకుల బస్తా కిందికిదించింది. పండ్లతట్ట మరొకపక్కను పెట్టి పేళ్ళబస్తా యెత్తి కుదిస్తూన్నది. ఈలోగా యే మూలనుంచో కుర్రవాడొకడు వచ్చి తట్టలో పండొకటి తీసుకొని పారిపోతున్నాడు. పండ్లముసలమ్మ అది చూచి కుర్రవాణ్ణి తరుముకొనిపోయి చేయి గట్టిగాపట్టుకుంది. కుర్రవాడెట్లాగో గుంజుకొని పారిపోదామని ప్రయత్నించాడు. కాని ముసలిది రెండుచేతులతోనూ కుర్రవాణ్ణి పట్టుకొని వాడి నెత్తినున్న టింకిటోపీ యెగరగొట్టి గట్టిగా దొరకబుచ్చుకున్నది. పిల్లవాడు మొర్రోయని అరవడం, జుట్టుపట్టుకొని ఝాడిస్తూ ముసలమ్మ వాణ్ణి చివాట్లు పెట్టడం—ఈ సందర్భం చూచి మార్టిన్ యిక ఊరుకోలేక, చేతిలోపని ఉన్నదున్నట్లే విడిచిపెట్టి తలుపుతెరుచుకొని బయటికివచ్చాడు. తొందర తొందరగా వీధిమెట్లెక్కడంలో సులోచనాలు జారి కిందపడ్డవి. అయినా లెక్కచేయకుండా క్షణంలో వచ్చి వీధిలో పడ్డాడు మార్టిన్. ముసలిది కుర్రవాణ్ణి జుట్టుపట్టుకొని యీడుస్తూ, తిడుతూ పోలీసుల కప్పగిస్తానని బెదరిస్తున్నది. తన శక్తికొద్దీ పిల్లవాడుకూడా గుంజుకుంటున్నాడు. ‘నే నసలు తట్టలో పండ్లు తీయనేలేదు. నన్నెందుకు కొట్టడం?—ఆ, చూదాం! విడిచిపెట్టు!’ అంటూ గొంతుచించుకొని శపథాలు చేస్తున్నాడు.

మార్టిన్‌వచ్చి కుర్రవాని చెయ్యి గట్టిగాపట్టుకొని ముసలమ్మతో యిట్లన్నాడు: ‘పోనివ్వవమ్మా పాపం! కుర్రవాడు—వదలిపెట్టకూడదూ! క్రీస్తుమహాత్ముని తలచుకునైనా కాస్త క్షమించకూడదూ?’

'ఆ—అట్లాగే—అట్లాగే! వీడికి తగినశాస్తి చేయించి మరీ విడిచిపెడతాను. సంవత్సరంవరకూ తిరిగి మరపురాకుండా చేస్తాను ఈ శుంఠను పోలీసు కప్పగించాలిప్పుడు.' అంటూ ప్రతిజ్ఞలుచేసింది పండ్లమ్మ. మార్టిన్ తిరిగి ఆమెను బతిమాలుకున్నాడు: 'అమ్మా, దయవుంచి పోనియ్యవమ్మా! ఇక వీన్నడూ అట్లా చేయడులే. కొంచెం న్యాయమాలోచించు మరి.'

మార్టిన్ మాటమీద కుర్రవాణ్ణి విడిచిపెట్టింది ముసలిది. జుట్టు వదలడంతోనే కుర్రవాడు తుర్రుమని పారిపోవాలని ప్రయత్నించినాడు. కాని వాణ్ణింకా గట్టిగా పట్టుకొని నిలువబెట్టి 'పోయి ఆయమ్మను క్షమాపణ వేడుకో—ఇటువంటి దొంగపని మరెన్నడూ చేయబోకు. నీవు తట్టలో పండు తీస్తూంటేగా నేనూ చూచాను సుమా! అబద్ధమాడకు' అన్నాడు.

పిల్లవాడు సిగ్గుపడి యేడుస్తూ క్షమాపణ వేడుకున్నాడు.

'బహుబాగున్నది! అట్లాచేయాలి!—ఇప్పుడు తీసుకో—ఇదిగో పండు.' అని కుర్రవాణ్ణి మెచ్చుకుంటూ తట్టలో చేయిబెట్టి పండొకటి తీసి వానిచేతి కిచ్చాడు మార్టిన్. పండు కుర్రవానిచేత బెడుతూ 'అమ్మా, యీ పండుఖరీదు నేనిస్తా' నని ముసలమ్మతో చెప్పినాడు.

'ఇట్లాగే పిల్లలను పాడుచేయడం! పొగరుబోతుల నింకా పాడుచేయడమే నీవు చేసేదానియొక్క ఘనితం. ఇదేనా పిల్లలకు చెప్పవలసిన పాఠం? ఎప్పటికీ జ్ఞాపకముండేటట్లు కొరడాపుచ్చుకొని వెయ్యడమే దీనికి మందు.' అన్నది పండ్లమనిషి.

'అమ్మమ్మా, అట్లాఅనకు' మనుష్యమాత్రులంగదా! ఇవే మనం తెలియక చేసేపనులు. ఇదికాదు భగవంతుని పద్ధతి. ఒక్క రేగుపండు తినినందుకే కుర్రవాణ్ణి కొరడా దెబ్బలు కొట్టవలసివుంటే పెద్దవాళ్ళమైన మన పాపాల కన్నింటికి మన కేంశిక్ష విధించవలెనో కదా!' అన్నాడు మార్టిన్.

పండ్లమనిషి బదులుచెప్పలేదు.

ఒకానొక సేవకుడు యజమానికి చాలడబ్బు బాకీపడి, తిరిగి యిచ్చుకోలేక యజమానియొక్క క్షమాపణ పొంది యెట్లా ఋణవిముక్తుడైనాడో; తిరిగి ఆసేవకుడే తనకు బాకీపడిన మరొక తోటి సేవకుని నిర్బంధించి, దయ దాక్షిణ్యాలు లేకుండ బాకీసొమ్మంతా యెట్లా వసూలుచేశాడో; యీ కృతఘ్నతకు చివర కతడెట్లా శిక్షపొందినాడో—యీ బైబిలు కథ ముసలమ్మకు చెప్పి క్షమాగుణంయొక్క గొప్పతనాన్ని గూర్చి కొంత తత్వబోధ చేశాడు మార్టిన్. ముసలిది చాల శ్రద్ధతో విన్నదికథ. కుర్రవాడుకూడ పక్కనే నిలబడి వింటున్నాడు.

'అపరాధులయెడల క్షమ చూపవలసిందనేది భగవంతుని యాజ్ఞ. మన మితరులయెడల మంచితనం చూపకపోతే, యితరులనుండి మనకూ క్షమాపణ వుండబోదు. ప్రతిమానవుడూ, యెంత పాపాత్ముడైనా, క్షమింపబడటానికి కర్హుడేకదా! అందులో ముఖ్యంగా జ్ఞానమెరుగని పిల్లవాళ్ళను క్షమించవద్దా?' అన్నాడు మార్టిన్.

ముసలమ్మ తలవూపుతూ నిట్టూర్పువిడిచి మార్టిన్తో యిట్లన్నది: 'సరే, నీవు చెప్పేది నిజమేనయ్యా. కాని యిట్లా వదలిపెట్టి ఊరుకుంటే పిల్లలెందుకైనా అక్కరకు వస్తారా? చెడ్డవాళ్ళను మరింతగా పాడు జేయటం కాకపోతే మరేమిటిది?'

'అట్లా చెడిపోయిన వాళ్ళను పెద్దవాళ్ళే మంచి మార్గం చూపి బాగుచెయ్యాలి' అని మార్టిను జవాబిచ్చాడు.

'అవును, నేననేదీ అదేనయ్యా నాయనా! నాకేడుగురు బిడ్డలుండేవారు. అందరూ పోయినారు. ఇప్పుడొక్క కుమార్తెమాత్రమున్నది.' అని చెపుతూ, తానూ తన కూతు యెక్కడుండేవారో, తన కెందరు మనుమలూ మనుమరాళ్ళూ వున్నారో, యీవిధంగా తన సంసారపు చరిత్రంతా యేకరువుపెట్టింది ముసలిది. 'ఒంట్లో శక్తితగ్గింది నాయనా, ముసలితనం పైనబడ్డది. పిల్లలకోసమే యింకా యిట్లా తిరగవలసివస్తున్నది. వాళ్ళూ మంచిపిల్లలే, పాపం! మాయమర్మాలెరుగరు. నేనంటే వాళ్ళ కమితమయిన ప్రేమ మా 'యానీ' నన్ను విడిచిపెట్టి ఒక్కక్షణముండదు. మరెవ్వరి వద్దకూ పోదు. 'అమ్మమ్మ!' అంటూ యెల్లప్పుడూ నన్నే తలుస్తూ వుంటుంది.' ఇట్లా మాట్లాడుతూ వుండగానే ముస

లమ్మ హృదయం మెత్తబడి మార్పు జెందింది. 'ఔనులే, నాయనా! వీడూ పిల్లవాడే, పాపం! నీవన్నట్లు అజ్ఞానంచేతనే యేదో చేశాడులే! భగవంతుని దయవుంటే వాడే బాగుపడతాడు క్రమంగా' అని మార్టినుతో చెప్తూ కుర్రవాణ్ణి ఆశీర్వదించి, చితుకులబస్తా బుజంమీది కెత్తుకోబోయింది ముసలిది.

కుర్రవాడది చూచి తనంతట తాను ముందుకువచ్చి 'ఉండుండు! అవ్వా! నీవు కాదు, నా బుజం మీది కెత్తు పేళ్ళయూట మీ యింటి వరకూ నేనూ వస్తాను' అన్నాడు.

ముసలమ్మ తల వూపుతూ 'మంచిది-రా, నాయనా!' అని సంతోషంతో బస్తా కుర్రవాని తలమీది కెత్తింది. ఇద్దరూ కలిసి అన్యోన్యంగా మాట్లాడుకుంటూ నడిచిపోయినారు. వాళ్ళను చూచి ఆనందిస్తూ మార్టిను వెనకనే నిలబడిపోయినాడు.

మార్టిను తిరిగి యింటిలోకి పోతూండగా, జారిపడిపోయిన సులోచనాలు మెట్లమీద కనబడ్డది. దాన్ని తీసుకొని లోపలికిపోయి తిరిగి ప్రారంభించాడు కుట్టుపని. కొద్దిగా జరిగిందిపని. ఇంతలో సాయంకాలమయింది. వీధిలో దీపాలువెలిగించేవాడు వచ్చి లాంతరు స్తంభా లెక్కుతున్నాడు.

'దీపపువేళ అయిందికాబోలు!' ననుకుంటూ మార్టిను దీపంవెలిగించి తిరిగి పని ప్రారంభంచేసి ఒకజోడు పూర్తి చేశాడు. జోడు దీపంవెలుగులో పరీక్షించిచూచి, బాగున్నదనుకొంటూ దాన్నొకమూల పెట్టి పనిముట్లు జాగ్రతపెట్టినాడు. గదితుడిచి శుభ్రపరచి దీపం బల్లమీద వుంచాడు. గూట్లోవున్న బైబిల్ తీసి చేతబట్టుకున్నాడు నిన్న నిలుపుచేసిన పుటవద్ద తోలుముక్క గుర్తుపెట్టి వుంచాడు. తిరిగి అక్కడనే ప్రారంభం చేదామని పుస్తకం తెరిచాడు. తానను కున్నచోటగాక పుస్తకం మరొకపుటవద్ద తెరవబడ్డది. తెరవగానే మార్టినుకు నిన్నటికల జ్ఞప్తికివచ్చింది. తిరిగి మనస్సంతా దానితోనే నిండిపోయింది. ఆ యోచనలోనే తన వెనుకనే యెవరో నడిచివస్తున్నట్లు అడుగులచప్పుడు వినవచ్చింది. వెనుకతిరిగి చూచాడు మార్టిను. గదిమూల చీకట్లో యెవరోకొందరు వ్యక్తులు నిలబడ్డట్లు మాత్రం కనబడ్డది. ఎవరో గుర్తుతెలియలేదు. కాని అట్లాగే చూస్తున్నాడు మార్టిన్. 'మార్టిన్, మార్టిన్! నన్నెరుగవా నీవు?' అని స్పష్టంగా ధ్వని వినిపించింది.

'ఎవరువారు?' అన్నాడు మార్టిన్.

'నేనే.' అని జవాబువచ్చింది.

ఆ జవాబుతోనే చీకట్లోనుంచి స్టెపానిచ్ చిరునవ్వునవ్వుతూ బయటికివచ్చి, ఆకాశాన్ని మేఘంలాగున నిమిషకాలంలో తిరిగి అంతర్ధానమైనాడు.

'నేనే!' అని మరొకసారి ధ్వనిపుట్టి, బిడ్డనెత్తుకున్న అనాథస్త్రీ మందహాసంతో చీకటిమూలనుంచి వెలుతురులోనికి వచ్చింది బిడ్డకూడా పకపకనవ్వింది. వెంటనే యిద్దరూ మాయమైనారు.

'నేనే!' అని మూడవసారి వినబడి పండ్లముసలిది, కుర్రవాడు కనబడినవ్వుతూ తిరిగి వెంటనే వాళ్ళూ వెళ్ళిపోయినారు.

ఈ వింతదృశ్యాలుచూచి మార్టిన్ ఆనందభరితుడైనాడు. కళ్ళజోడు తగిలించుకొని తెరవబడ్డ పుటవద్దనే చదవటం ప్రారంభించాడు. పుటమొదటనే యిట్లా వ్రాయబడివున్నది.

'నేనాకలిగొన్నపుడు మీరు నా కన్నంపెట్టి ఆకలి తీర్చారు, దాహమైనపుడు పానీయమిచ్చి దాహం తీర్చారు. పరాయివాణ్ణయినా, నేను అతిథిగా మీ వద్దకు వచ్చినపుడు నా కాశ్రయమిచ్చి ఆదరించారు.'

పుటయొక్క అడుగుభాగంలో యిట్లావున్నది: 'ఈ యాదరణఅంతా నీవు నా తోడిమానవులలో, నా సోదరులలో ఒకరికి, అందులో ముఖ్యంగా అతి దీనులకు, చూపినావు కనుక యీ గౌరవమంతా నాకు చూపినట్లే!'

ఈ వాక్యాలు చదివి మార్టిను తన కలయొక్క నిజమయిన అర్థం అవగాహనచేసుకున్నాడు. నిజంగా జీససుమహాత్ముడే ఆ రోజున తనకు దర్శనమిచ్చాడనీ, తాను పవిత్రరీతిని సత్కరించిపంపినది ఆయననేయనీ తెలుసుకున్నాడు.

—తల్లాప్రగడ ప్రకాశరాయుడు, ఎమ్.ఏ.